

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет фізичного виховання
Кафедра фізичної терапії, фізичного виховання і біології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Перший проректор

С. Набока

«21» червня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

підготовки здобувачів

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

(назва програми)

мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник: Шайда О.Г. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри медико-біологічних основ охорони життя та цивільного захисту Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

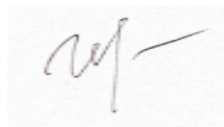
Рецензенти:

Саврасов М.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Мамічева О.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри логопедії та спеціальної психології, факультету спеціальної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології

Протокол № 8 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри загальної психології

Н.П.Шайда

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Керівник групи забезпечення

І.В. Кушакова

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи здобувача – 8	Лекції	
	32 год.	6 год.
	Лабораторні	
	32 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	86 год.	138 год.
Вид контролю: екзамен		

Метою викладання навчальної дисципліни є розкриття основних понять психології, наукових напрямів психології, методів дослідження, вивчення психічної діяльності людини.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання,
методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни (обов'язкової)
«Психологія»**

Компетентності, які формуються (шифр відповідно до освітньої програми)	Програмні результати навчання (шифр відповідно до освітньої програми)	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками іншими професійних груп різного рівня.</p> <p>СК 2. Здатність до визначення та врахування в освітньому процесі вікових та індивідуальних особливостей здобувачів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій; до пошуку ефективних шляхів мотивації здобувачів до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу; управляти власними емоційними станами.</p> <p>СК 6. Здатність до забезпечення в освітньому середовищі сприятливих умов для розвитку індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів здобувачів, інклюзивного навчання та психолого-педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК 7. Здатність до забезпечення охорони</p>	<p>ПРН-04. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання, застосовувати диференціацію навчання.</p> <p>ПРН-05. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу закладу середньої освіти, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.</p> <p>ПРН-10. Розвивати у здобувачів ключові та предметні компетентності з предметної спеціальності, формувати готовність до їх практичного застосування.</p> <p>ПРН-14. Організовувати освітній простір із дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно проектувати навчальні осередки у класі</p>	<p>Словесний метод (лекція традиційна, проблемна, лекція - візія, інтерактивна; лекції, що проводяться з використанням наочності – застосуванням презентацій, відеоматеріалів, демонстрації натуральних об'єктів, моделей та муляжів; обговорення, пояснення, бесіда, дискусія, інструктаж, аналіз); наочні методи - демонстрування процесів об'єктивного світу, ілюстрацій, презентацій, відеоматеріалів, спостереження, експеримент, дослідження; практичний метод, інтерактивні методи (мозковий штурм, метод проектів, робота у групах), аналіз конкретних ситуацій, розробка презентацій, реферативна робота). У рамках самостійної роботи використовуються діагностичні та науково-дослідницькі методи навчання відповідно до типу та складності завдання.</p>	<p>Вхідний (тести). Поточний контроль (<i>методи письмового контролю: письмове тестування; підсумкова контрольна робота, реферат. Усне опитування; індивідуальне опитування, фронтальне опитування, колоквиум. Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз. Вирішення компетентно-орієнтованих практичних</i></p>

<p>життя й здоров'я здобувачів у освітньому процесі та позаурочній діяльності; до надання домедичної допомоги учасникам освітнього процесу, протидії та запобігання булінгу, різним проявам насильства та дискримінації.</p> <p>СК 8. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду; визначення індивідуальних професійних потреб.</p>	<p>спільно зі здобувачами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.</p> <p>ПРН-15. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток та оцінювання здобувачів з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.</p>		<p>завдань; поточні та контрольні тестування.</p> <p>Оцінювання відбувається за рахунок - накопичувальної системи оцінювання рівня знань.</p> <p>Підсумковий контроль (екзамен).</p>
--	--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	Зокрема			усього	Зокрема		
		л	пр	с.р.		л	пр	с.р.
Тема 1. Предмет психології як науки, її завдання. Принципи, методи та місце психології у структурі сучасних наук.	9	2	2	5	9	0,5	0,5	8
Тема 2. Походження і розвиток свідомості людини.	9	2	2	5	10	-	-	10
Тема 3. Неусвідомлювані психічні процеси	9	2	2	5	9	0,5	0,5	8
Тема 4. Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів.	9	2	2	5	10	-	-	10
Тема 5. Сприймання: види та властивості.	9	2	2	5	9	0,5	0,5	8
Тема 6. Пам'ять: теорії і закономірності функціонування	10	2	2	6	10	0,5	0,5	8
Тема 7. Уява і творчість.	9	2	2	5	9	0,5	0,5	8

Тема 8. Мислення та інтелект	9	2	2	5	11	0,5	0,5	10
Тема 9. Увага як форма організації психічної діяльності.	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 10. Емоції та почуття, їх класифікація та роль в житті людини	9	2	2	5	9	0,5	0,5	8
Тема 11. Емоційні стани людини. Емоційні якості людини.	10	2	2	6	9	0,5	0,5	8
Тема 12. Воля як процес. Вольові якості особистості.	9	2	2	5	10	-	-	10
Тема 13. Діяльність як основна форма активності особистості.	10	2	2	6	9	0,5	0,5	8
Тема 14. Особистість: загальна психологічна характеристика, розвиток. Психологічна структура особистості.	10	2	2	6	9	0,5	0,5	8
Тема 15. Проблема типу темпераменту. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру	9	2	2	5	9	0,5	0,5	8
Тема 16. Задатки та здібності людини.	10	2	2	6	9	0,5	0,5	8
Усього годин	150	32	32	86	150	6	6	138

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет психології як науки, її завдання. Принципи, методи та місце психології у структурі сучасних наук.	2	0,5
2	Походження і розвиток свідомості людини.	2	
3	Неусвідомлювані психічні процеси	2	0,5
4	Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів.	2	0,5
5	Сприймання: види та властивості.	2	
6	Пам'ять: теорії і закономірності функціонування	2	0,5
7	Уява і творчість.	2	0,5
8	Мислення та інтелект	2	0,5
9	Увага як форма організації психічної діяльності.	2	0,5
10	Емоції та почуття, їх класифікація та роль в житті людини	2	
11	Емоційні стани людини. Емоційні якості людини.	2	0,5
12	Воля як процес. Вольові якості особистості.	2	0,5
13	Діяльність як основна форма активності особистості.	2	
14	Особистість: загальна психологічна характеристика, розвиток. Психологічна структура особистості.	2	0,5
15	Проблема типу темпераменту. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру	2	0,5
16	Задатки та здібності людини.	2	0,5
<i>Разом:</i>		32	6

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочн
1	Вступ до курсу «Загальна психологія».	2	0,5
2	Психіка та свідомість.	2	
3	Несвідомі психічні процеси	2	0,5
4	Психологічна теорія діяльності.	2	0,5

5	Психологія особистості.	2	
6	Психологічна структура особистості.	2	0,5
7	Темперамент. Характер. Здібності.	2	0,5
8	Психологічні концепції про пізнання та пізнавальну сферу людини та історія їх дослідження.	2	0,5
9	Відчуття. Сприйняття. Увага.	2	0,5
10	Пам'ять. Уява.	2	
11	Мислення. Мовлення.	2	0,5
12	Функції емоцій. Структура емоційної сфери людини.	2	0,5
13	Види емоційних реакцій.	2	
14	Загальне уявлення про почуття.	2	0,5
15	Воля як процес. Вольові якості особистості.	2	0,5
16	Теорії волі	2	0,5
<i>Разом:</i>		32	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочн
1	Психологія як наука. Цілі та завдання психологічної підготовки	5	8
2	Зв'язок психології з іншими науками	5	10
3	Форми вияву психіки: психічні процеси, стани і властивості	5	8
4	Рівні вияву психіки: свідомий і несвідомий.	5	10
5	Особистість, структура особистості.	5	8

6	Поняття про мову і мовлення	6	8
7	Поняття про увагу. Види уваги.	5	8
8	Психічні процеси та стани. Відчуття. Поняття про відчуття. Сприймання.	5	10
9	Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення. Форми мислення.	6	10
10	Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення. Форми мислення.	5	8
11	Поняття про пам'ять. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті.	6	8
12	Поняття про емоції і почуття. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів.	5	10
13	Поняття про волю. Аналіз складної вольової дії.	6	8
14	Поняття про темперамент. Фізіологічне підґрунтя темпераменту. Поняття про характер. Фізіологічні основи характеру.	6	8
15	Поняття про здібності. Види здібностей. Рівні прояву здібностей.	5	8
<i>Разом:</i>		86	138

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

1) усні опитування на практичних заняттях – індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда (оцінюється рівень розуміння здобувачем теоретичного матеріалу, вміння формулювати запитання по темі та давати на нього відповідь, якість підготовки домашнього завдання);

2) перевірка виконання завдань самостійної роботи – звіт, письмове тестування; вирішення дослідницьких задач; в тому числі перевірка вміння аналізувати й застосовувати одержані знання для вирішення практичних завдань; перевірка результатів виконання завдань для самостійної роботи.

3) екзамен, який містить такі завдання: підготовка відповіді на три теоретичних запитання.

Питання до екзамену

1. Загальна психологія як наука та її використання в роботі психолога.
2. Становлення психології як науки.
3. Завдання психології як науки.
4. Галузі психологічної науки.
5. Основні напрями розвитку психології та їх характеристика.
6. Методологічні принципи загальної психології.
7. Принцип детермінізму у психології.
8. Принцип системності в загальній психології.
9. Принцип випереджального психічного відображення дійсності.
10. Принцип єдності свідомості й діяльності.
11. Загальна характеристика методів психології.
12. Загальні вимоги до організації та проведення психологічного дослідження.
13. Спостереження як метод психології. Можливості використання спостереження в роботі психолога.

14. Принципи наукового спостереження психічних явищ.
15. Побутове і наукове спостереження: порівняльний аналіз.
16. Експеримент і його використання в роботі психолога.
17. Інтерв'ю як метод вивчення психіки.
18. Вимоги до проведення інтерв'ю.
19. Анкетування і його використання в роботі психолога.
20. Вимоги до проведення анкетування.
21. Тестування як метод вивчення психіки.
22. Вимоги до проведення тестування.
23. Вивчення продуктів діяльності як метод психології.
24. Контент-аналіз як метод психології.
25. Проективні методи дослідження психіки.
26. Опитування як метод психології.
27. Психіка як об'єкт загальної психології.
28. Розвиток психіки у філогенезі.
29. Функції психіки.
30. Рівень розвитку психіки і форми поведінки тварин.
31. Виникнення і розвиток свідомості.
32. Порівняльний аналіз психіки тварин і свідомості людини.
33. Структура свідомості.
34. Свідоме і несвідоме.
35. Самосвідомість особистості та її розвиток.
36. Механізми розвитку самосвідомості особистості.
37. Поняття про «Я-концепцію».
38. Самооцінка і рівень домагань як характеристики самосвідомості.
39. Методи дослідження самооцінки і рівня домагань.
40. Вплив «Я-концепції» на можливість самореалізації особистості.
41. «Я-образ» як установка особистості. Модальності «Я».
42. Співвідношення понять «індивід», «суб'єкт», «особистість» і «індивідуальність».
43. Поняття про особистість у психології.
44. Структура особистості.
45. Біологічне і соціальне в структурі особистості.
46. Стадії становлення особистості
47. Методи вивчення особистості.
48. Рушійні сили формування і розвитку особистості.
49. Стадії становлення особистості.
50. Діяльність як умова розвитку особистості.
51. Основні види діяльності та їх характеристика.

52. Структура діяльності.
53. Формування навичок і вмінь у діяльності.
54. Основні форми прояву психіки та їх взаємозв'язок.
55. Механізми розвитку вищих психічних функцій.
56. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
57. Відчуття як пізнавальний процес. Види відчуттів.
58. Сприймання як пізнавальний процес.
59. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.
60. Пам'ять як психічний процес.
61. Засоби підвищення продуктивності пам'яті.
62. Мислення як пізнавальний процес.
63. Мислення як процес розв'язання завдань.
64. Операції мислення.
65. Види мислення.
66. Засоби активізації мислення.
67. Мислення і мовлення.
68. Уява як специфічний пізнавальний процес.
69. Уява і творчість.
70. Типи темпераменту та їх характеристики.
71. Темперамент і продуктивність діяльності людини.
72. Здібності та їх вплив на успішність діяльності.
73. Загальні та спеціальні здібності, їх характеристика.
74. Умови розвитку здібностей.
75. Пам'ять як психічний процес.
76. Засоби підвищення ефективності пам'яті.
77. Увага та її властивості.
78. Можливості управління увагою.
79. Емоції як психічний процес.
80. Засоби управління емоціями.
81. Воля як регуляція психічної активності людини.
82. Структура вольового акту.
83. Вольові якості та їх розвиток.
84. Спрямованість як головний компонент особистості.
85. Мотив і мотивація.
86. Ціннісні орієнтації особистості.
87. Загальна характеристика психічних станів.
88. Стрес і шляхи його подолання.
89. Характер: сутність і структура.
90. Умови становлення і розвитку характеру.

7. Рекомендована література

Основна

- 1.Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 388с.
- 2.Загальна психологія: підруч. / В. П. Москалець. Київ: Ліра-К, 2020. 564 с.
Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с.
- 3.Льїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія та практикум. Навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2017. 352с.
- 4.Льїна Н.М. Загальна психологія в екзаменаційних питання і відповідях. Навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2018. 239с.
- 5.Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є перероблене та доповнене. Навчальний посібник., К.: Центр учбової літератури, 2017. 272с.
- 6.Писоцький В., Горянська А. Психічний розвиток та формування особистості в онтогенезі. Київ: КНТ, 2019. 144с.
- 7.Психологія діяльності людини : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. – Запоріжжя : НБ НУ «Запорізька політехніка», 2019. 36 с.
- 8.Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. Підручник. К.: Каравела, 2019. 464с.
- 9.Чернякова О.В. Грицук О.В. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Загальна психологія» для здобувачів першого (бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. (Затверджено Вченою Радою ДДПУ протокол № 3 від 18.10.2017р). Ч. І. Слов'янськ: ДДПУ, 2017. 111с.

Додаткова

- 10.Ілляшенко Т. Д. Гіперактивна дитина : психол. супровід у навч. закладі. Київ : Шкіл. Світ, 2017. 85 с.
Діалоги без тривоги. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/265>
- 11.Максименко С.Д., Євтух М.Б., Цехмістер Я.В., Лазуренко О.О.

Психологія та педагогіка.: підручник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. – 584с. <http://library.bdpu.org/elektroni-biblioteku-svitu/resursu-vilnogo-dostupu/>

12. Психологія стресу та способи боротьби з ним. URL:
https://courses.prometheus.org.ua/courses/KUBG/Psy101/2014_T1/about

13. Критичне мислення для освітян. URL:
https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:CZ+CTFT101+2017_T3/course/

14. Наука повсякденного мислення. URL:
https://courses.prometheus.org.ua/courses/UQx/THINK101/2016_T2/course/

15. Чернякова О.В., Мироненко К. Авторська розвивальна програма емоційної сфери дітей молодшого шкільного віку 3-4 класів «Кольоровий світ дитячих емоцій». Слов'янськ: Вид-во: Б.І. Маторіна, 2021. 139с.

16. Чернякова О.В. Шайда О.Г. Інструктивно-методичний матеріал з курсу «Психологія» для студентів бакалаврського рівня вищої освіти. Слов'янськ : ДДПУ, 2020. – 61 с.

17. Чернякова О.В. Попередження булінгу – актуальна задача сьогодення. Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціальних та поведінкових наук – 2020. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 23–24 квітня 2020 року). - С.291-295.

18. Чернякова О.В. Інструктивно-методичний матеріал до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Психологія» зі спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)). Слов'янськ : ДДПУ, 2018. 60с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua>

2. Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org>

3. Державна наукова установа “Книжкова палата України ім. Івана Федорова” <http://www.ukrbook.net>

4. Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького
<http://www.odnb.odessa.ua>

5. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
<http://korolenko.kharkov.com>
6. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека імені К. А. Тімірязєва
<http://www.library.vn.ua>
7. Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Першочителів слов'янських Кирила і Мефодія
<http://www.libr.dp.ua>
8. Електронний каталог бібліотеки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
<https://lib.ddpu.edu.ua>
9. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка
<http://www.lib.if.ua>
10. http://library.nlu.edu.ua/BIBLIOTEKA/INTERNET/R_4.htm
11. Електронний кампус <http://www.login.kpi.ua/>.
12. www.gumer.info
13. www.Psylib.kiev.ua
14. www.culonline.com.ua
15. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
16. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
17. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM)
<https://oai.org.ua/>
18. Наукова бібліотека (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>)
19. е-репозитарій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>)
20. сайт е-навчання (<https://elearn.uzhnu.edu.ua/>).

9. Посилання на дистанційний курс

Дистанційний курс «Психологія» на навчальній платформі Moodle
<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=1345>